

BLUMENTÁL

Ročník XXVI

Číslo 8

August 2015

Ženský prvok v Cirkvi

Každý mesiac v tomto Roku zasväteného života sa snažím v nadväznosti na niektoré liturgické spomienky daného mesiaca a v kontexte rôznych udalostí a širších tém poukázať na duchovné bohatstvo, ktorým disponuje Cirkev aj vďaka inštitucionalizovaným formám zasväteného života. Priznám sa, že úvodník na tento mesiac ma postavil pred neľahkú dilemu: veď práve v auguste máme v spojitosti s rehoľným životom viacerých významných svätých.

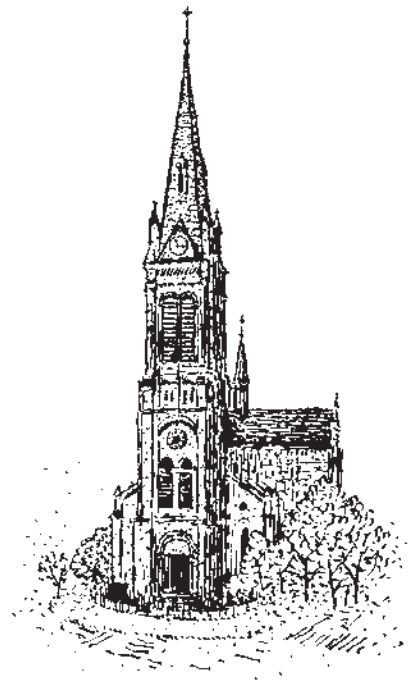
Hneď prvý deň v mesiaci slávime spomienku na zakladateľa redemptoristov sv. Alfonza Máriu de Ligouri, výnimočnú postavu aj na poli morálnej teológie. Sv. Ján Mária Vianney (4. 8.) síce nebol rehoľník, ako diecézny kňaz teda žiadne sľuby oficiálne neskladal, ale svojou duchovnosťou a askézou ich o to viac plnil. Za zmienku by stál aj sv. Kajetán (7. 8.) a u nás málo známe spoločenstvo teatinov, ktoré založil. Ako nespomenúť sv. Dominika (8. 8.), zakladateľa kazateľskej rehole nesúcej jeho meno. A koncom mesiaca si v liturgii pripomenieme sv. Jozefa de Calasanz (25. 8.), ktorého duchovní synovia – piaristi vykonali aj u nás požehnané dielo v oblasti vzdelávania. Takmer v závere mesiaca bude liturgická spomienka patriť sv. Augustínovi (28. 8.). Formálne nezaložil žiadne rehoľné spoločenstvo v zmysle rádu, ale bol mu blízky spôsob života v komunite Bohu oddaných osôb, čo praktizoval po konverzii a návrate domov v severoafrickom Tagaste, ba aj neskôr ako kňaz a biskup v Hippo. Jeho pravidlá života v komunite, ktorú založil, sa stali regulou pre viaceré rády, ktoré vznikli neskôr, vrátane augustiniánskej rehole. A kvôli úplnosti je vhodné ešte spomenúť sv. Bernarda (20. 8.), mystika, duchovného učiteľa a opáta z rehole cisterciatov – jednu z najvýraznejších postáv Cirkvi v stredoveku, či sv. Maximiliána Máriu Kolbeho, kňaza z rehole minoritov, veľkého mariánskeho ctiteľa a mučeníka z koncentračného tábora v Osvienčime.

Všetky tieto postavy ničím vynikajú. Ktoej dať prednosť? Možno ste si však na tomto zozname všimli dve skutočnosti: sú to samí muži, ale niektorí z nich majú ako druhé meno či už rehoľné alebo krstné, meno „Mária“. Tieto dve skutočnosti akoby nám napovedali, že z istého uhla pohľadu v Cirkvi, najmä čo sa týka jej hierarchického usporiadania, dominujú muži. Ale zvyk pridávať k mužskému menu aj meno našej nebeskej Matky, nám hovorí, že Cirkev by bola nevyvážená, keby sa v nej potláčal alebo ignoroval ženský prvok. Páter Bernhard Häring (1912 – 1998), duchovný syn sv. Alfonza a jeho nasledovateľ aj čo sa týka práce na poli morálnej teológie, ba dokonca jedna z kľúčových postáv modernej katolíckej etiky, hoci v určitých pohľadoch aj on podľahol tzv. protirímskemu komplexu, dosť typickému javu pre nemeckých teológov. V diele *Moja skúsenosť s Cirkvou* aj napriek všetkým kritickým pohľadom na Cirkev poukazuje na zaujímavú skutočnosť, že Katolícka cirkev sa nedopustila nejakých výraznejších prešľapov vo vzťahu k ženám aj vďaka tomu, že je v nej po stáročia silne zakorenená mariánska úcta. V tomto kontexte by aj môj zoznam svätých toto mesiaca, ktorí sú v nejakom priamom alebo nepriamom vzťahu k rehoľiam, bol neúplný, ba možno až tendenčný, keby som nezdôraznil aj v referencii na Häringov výrok, že práve v auguste slávime dva krásne mariánske sviatky: slávnosť Nanebovzatia (15. 8.) a spomienku Panny Márie Kráľovnej (22. 8.), ktoré predstavujú aj finálne mystériá svätého Ruženca. Mária, ktorá spolu s apoštolmi a ďalšími učeníkmi vrátane žien predstavovala modliace sa spoločenstvo prvotnej Cirkvi, akoby naznačovala aj budúce rehoľné spoločenstvá, kde muži aj ženy budú predstavovať duchovný potenciál a bohatstvo Cirkvi.

Okrem toho v auguste slávime aj spomienku na sv. Janu Františku de Chantal (12. 8.), duchovnú spoločníčku sv. Františka Saleského, ktorých priateľstvo bolo nielen hlboko ušľachtilé, ale cez rehoľné spoločenstvo, ktoré iniciovali (rád Navštívenia Panny Márie), vzišlo z neho veľké dobrodenie aj pre samotnú Cirkev. Z tejto rehole bola aj sv. Margita Mária Alacoque. Jej spojitosť s kultom Božského Srdca poznáme. A napokon nemôžem nespomenúť sv. Kláru (11. 8.) – duchovnú spoločníčku sv. Františka z Assisi. Opäť tu išlo o ďalšie krásne duchovné priateľstvo, ktoré prinieslo svetu požehnanie.

Rád by som v prípade sv. Kláry spomenul jednu osobnú skúsenosť. Hoci tu v Bratislave máme kostol klarisiek, ktorý už vlastne viac ako storočie neslúži sakrálnym účelom, o to viac bolo pre mňa menším šokom, keď som na prisnu klauzúrnu komunitu klarisiek naračil v krajine, ktorú niektorí považujú s určitým povýšeneckým postojom za duchovne a mravne skazenú. Keď som v júli 1997 začal pôsobiť v zámorí v diecéze Joliet v oblasti Chicaga, o necelý mesiac ma pozval jeden veľmi horlivý kňaz na posviacku základného kameňa kláštora klauzúrovaných sestričiek klarisiek v mestečku Minooka v štáte Illinois. Cestou v aute som sa ho pýtal, či sa azda nejaké komunity z väčších kláštorov zlučujú do menšieho spoločenstva, keďže mnohé kláštory takto riešia personálny úpadok a nedostatok povolani. O to viac ma udivila jeho odpoveď, že musia vytvoriť novú komunitu, pretože v predchádzajúcej ich už bolo priveľa. Keď o rok neskôr biskup posviacal už dokonče-

(Dokončenie na s. 6)

*Slávna Panna ustavičnej rady,
vyvolená Matka večného Slova,
ktoré sa stalo človekom,
sprostredkovateľka Božích milostí
a orodovníčka za hriešnikov.*

*Ja tvoj nehodný služobník
prichádzam k tebe s prosbou,
Aby si sa stala mojou vodkyňou
a radkyňou
v tomto slzavom údolí.*

*Pre predrahou krv tvojho božského Syna
prosím,
vypros mi odpustenie hriechov
a milosti potrebné na záchranu mojej
duše.*

*Pomôž Cirkvi dosiahnuť víťazstvo
nad jej nepriateľmi
a rozšíriť Ježišovo kráľovstvo po celej
zemi.*

Amen.

Modlitba k Matke dobrej rady

Cirkevné schválenie: Bratislavsko-trnavského arcibiskupského úradu pre súkromné pobožnosti dňa 11. 4. 2005 č. 1449/2005

PREMENENIE PÁNA - FASCINÁCIA Z PÁNA

Aj keď Pán Ježiš udivoval svojich súčasníkov ako divotvorca a prorok, predsa sa božstvo v jeho ľudskom vzhľade prejavovalo veľmi tajomne. Učeníci i sami apoštoli len postupne zisťovali, kým je ich Majster. Udalosť premenenia Pána, keď sa na vrchu Tábor ukázal vo svojej Božskej sláve Petrovi, Jakubovi a Jánovi, má veľký význam pre pochopenie, kým je Pán Ježiš. Tu poodokryl svoje Božstvo: Jeho tvár zažiarila ako slnko a rúcho zbelelo ako svetlo. Akoby sa stiahol záves, ktorým je zastretý jeho majestát, ktorý má od večnosti s Otcom a Duchom Svätým.

Ateraz sa na to pozrime detailnejšie. Pána Ježiša zahalil oblak, ktorý značil Božiu prítomnosť. Žiarivý oblak bol znamením prítomnosti Boha pri svojom ľude v čase putovania púšťou do prislúbennej krajiny, kde zostúpil do veľsvätýne Jeruzalemského chrámu. V užšom význame oblak symbolizuje Ducha Svätého. A tak v oblaku, teda v Duchu Svätom, dáva svojim hlasom poznať svojho milovaného Syna. **Podobne ako pri krste Pána zjavuje sa tu sláva Najsvätejšej Trojice: Otec v hlase, Syn oslávený žiarou a Duch naznačený oblakom.**

Toto sa udialo potom, keď Ježiš apoštolom po sľube primátu Petrovi, potom, ako hovoril o svojom kráľovstve, naraz oznámil, že bude veľa trpieť, že pôjde do Jeruzalema, kde ho čaká smrť. Bolo to prekvapenie. Veď apoštoli zanechali všetko, svoje rodiny, dom, otca, matku, deti... A teraz má prísť niečo, na čo nechceli ani len pomyslieť. Je možné, aby Mesiáš nezaložil to sľúbené a prorokované kráľovstvo?

V týchto myšlienkach ich Ježiš nechal celý týždeň (Mt 16, 21). Až potom vzal troch z nich, Petra, Jakuba a Jána na vysokú horu, aby im nalial do tých tiesnivých temnôt svetlo, aby im cez oči a uši znova potvrdil, že je Boží Syn. Keď sa

potom odetý slávou pred ich zrakom rozprával s Eliášom a Mojžišom, z neba zaznel hlas: Počúvajte ho. Akoby Boh chcel povedať: počúvajte ho nielen, keď vám hovorí o kráľovstve, ale aj keď vám bude hovoriť o svojom ponížení.

Potom ako zostúpili z hory, zakázal im o tom, čo videli, hovoriť, kým nevstane z mŕtvych, aby v nich a v ľude znovu nepodnietil nádeje. A aby nečakali ako predtým jeho víťazstvo nad Rimanmi a založenie ich kráľovstva.

A čo hovorí udalosť Premenenia Pána nám? Predovšetkým nám má do duše vtláčiť hlas, ktorý zaznel z neba: **Počúvajte ho.** Počúvajte ho, keď vám bude hovoriť nielen o radoostiach, ale aj o boles-

tiach, ktoré treba s pokorou prijať. Vždy ho počúvajte, či hovorí o veciach príjemných, alebo ťažkých. Vždy ho počúvajte, vždy to robí pre vaše dobro. Počúvajte ho, aj keď vám hovorí udalosťami, vždy je to jedna a tá istá reč: Mám vás rád.

V súkromnom zjavení náš Pán povedal sv. Faustíne: „Namaľuj obraz podľa vzoru, ktorý vidíš s nápisom: Ježišu, dôverujem Ti...“ S povolením nadriadenej matky predstavenej a na žiadosť otca Sopoockého pán Kazimirowski začal maľovať obraz. Sestra Faustína prichádzala raz alebo dvakrát týždenne do ateliéru maliara zadať inštrukcie, ako má tento obraz vyzeráť. Počas niekoľkých mesiacov maliar nebol schopný uspokojiť autorku, ktorá bola z toho smutná a do svojho denníka napísala: „Raz, keď som bola u toho maliara, ktorý maľoval obraz *Ježišu dôverujem ti* a videla som, že Ježiš na obraze nie je taký krásny ako Ježiš, ktorého som videla, ostala som veľmi smutná, ale ponechala som si to hlbooko vo svojom srdci. Keď sme opustili maliara, matka predstavená zostala v meste vybavovať rôzne veci, a ja som sa vrátila domov sama. Okamžite som sa vybrala do kaplnky a dala som sa do plaču. Povedala som Pánovi: „Kto ťa namaľuje takého krásneho, aký si? Zrazu som počula slová: „Nie, v kráse farby ani v štetci nie je veľkosť tohto obrazu, ale v mojej milosti.“

Milí čitatelia časopisu *Blumentál*, dovoľme Pánovi, aby nás stále fascinoval!

Ján Sitár, kaplán

NAŠA FARSKÁ UNIVERZITA

Bude slávenie liturgie vrcholom nášho duchovného života?

Liturgický kalendár nás priamo volá uvedomiť si jednu skutočnosť: Všetko na zemi má svoj význam a svoj cieľ. A aký dátum nás k tomu volá? Sú vlastne dva. Ten prvý je 15. august – Slávnosť Nanebovzatia Panny Márie a druhý je 22. august, sviatok Panny Márie Kráľovnej.

A čo nám vlastne tieto sviatky hovoria? Prvý predstavuje výsledok našej spolupráce s Bohom, druhý veľkodušnosť Boha voči človeku. Ak však chceme dospieť k takémuto štádiu nášho večného života, musíme si predovšetkým uvedomiť, kým sme teraz tu a ako máme zapracovať na tom, aby sme aj my dosiahli to, čo práve v auguste tak obdivujeme na Matke Pána. **Potrebujeme sa jasne označiť a zadefinovať:**

Viem, že som človek!

Ala čo ma robí človekom? Že žijem a dýcham, že vnímam a snažím sa za každú cenu udržať svoj život na tejto zemi? To robia aj iné tvory, vtáky, ryby i zvierata,

ba dokonca aj rastliny. Teda je tu niečo viac, čo ma robí tým, čím som. Schopnosť označiť nie iba tých a to, čo je okolo nás, ako to urobil na počiatku prvý človek Adam v raji (Gn 1, 19 – 20), ale nedokázal v samote – osamotený, nazvať seba samého. To dokázal až vtedy, keď vedľa seba uvidel iného človeka, ženu, ktorú mu Boh dal za spoločníčku (Gn 1, 23 – 24). A tak teda **označiť samého seba môže iba ten, kto vidí svoje puto s inými ľuďmi**, ktorí robia to, čo Kristus prikázal robiť na svoju pamiatku: ľuďmi, ktorí tvoria v **Duchu Svätom** skrze účasť na Eucharistii **mystické Telo umučeného a zmŕtvychvstalého Krista**. Vtedy začíname jasne poznávať a sme schopní sa identifikovať. Učeníkmi Kris-

ta sa teda stávame iba vtedy, a iba vtedy sa každý osobne dokážeme pravdivo označiť, keď chápeme svoj vzťah k iným osobám – k mnohým často neznámym ľuďom, lebo hoci keď prijímame Najsvätejšiu sviatosť, nevieme, kto je vedľa nás: či farizej či mýtnik, či svätý, alebo kto pácha svätokrádež, či hriešnik, ktorý slzami ľútosti umýva hriechy – vo vzťahu k zmŕtvychvstalému Kristovi, ktorý je Hlavou celého Tela – Cirkvi. K nemu i k nim má smerovať naša láska. To je azda iba vtedy možné, keď sa dokážeme umiestniť na to miesto, kde bolo pribité na kríž srdce Ježiša, ktoré spájalo zvislý smer od Krista k Otcovi, i smer vodorovný, od Krista k každému jednotlivému človeku. **Treba sa dostať do tohto centrál-**

neho bodu, akoby do vrcholu rozvinutého trojuholníka, a dvoma jeho ramenami objímať – jedným Krista, a druhým ľuď, Cirkev, jeho mystické telo.

Takéto videnie seba vo veľkom organizme Cirkvi nám dáva Duch Svätý, Duch Dokonávateľ, ktorý je posvätiťom Kristovho tela, ale aj Duchom zjednocujúcim, spájajúcim v jedno hriechom rozorvaný celý odev ľudského spoločenstva či nenávisťou roztrhané údy Tela, čo tak skvele symbolizuje legendárny zázrak svätého Stanislava, biskupa zo Skalky (poľského mučeníka): orly znášajú na kôpku jeho rozkúskované telo.

Keď využívame božské privilegium prijímania Najsvätejšej sviatosti a túžime mať účasť na Kristovom tele, aby sme sa ponárali čoraz hlbšie, čoraz plnšie do jeho smrti, aby sme vstali z mŕtvych, nutne sa musíme započúvať do neustále nám adresovaných slov. Vlastne vtedy, keď ideme z akéhokolvek miesta svätyne k oltáru, aby sme prijali Kristovo telo, započúvajte sa do hlasu Krista, ktorý nám hovorí: A vy ste kto?

A ty, kto si?

Keď nás Kristus sýti v Najsvätejšej sviatosti svojim Božským životom, či sme dokonali a bezhriešni, oddelení od zvyšnej časti tej masy hriešnikov, ktorí neprijímajú Krista, ktorí dokonca nevstupujú do kostola? Sú i takí, ktorí takto prijímajú Najsvätejšiu sviatosť, u ktorých funguje takáto vízia kresťanstva – ale takýto obraz je falošný. Náš Otec v nebi veľmi túži, aby sme boli svätí, tak ako je on svätý (Lv 11, 44; Mt 5, 48) a aby naša dokonalosť bola čitateľným svedectvom pre ľudí, ktorí stoja vedľa nás, ale dobre vieme, že nikto nikdy nemôže povedať: už som dosiahol, čo mi Boh dal splniť. Vidíme čoraz plnšie a čoraz jasnejšie, že **dokiaľ zijeme, musíme sa neustále** – aj napriek tomu, že už prijímame Eucharistiu – **každý deň obcať**. To znamená každý deň prechádzať cez smrť do nového života. Lebo sme stále ohrození neslýchaným a udivujúcim faktom: **naše srdce ešte nie je zjednotené s Kristom ani s tými, čo tvoria jeho Telo**. Dokazuje to náš každodenný postoj, náš život. **Koľko súdov vyslovujeme o ľuďoch, pričom nepoznáme celú ich pravdu!** Koľko krivdy im spôsobujeme, niekedy nevysslovenej ústami, ale ktorá vychádza zo srdca! Ak sa nám dokonca zdá, že sme jedno s Kristom po prijatí jeho tela, často sa tomu priecí naša bezmocnosť pred nemožnosťou spojenia sa s inými do jedného Tela. **Chýba jednota s ľuďmi, a to je nepopierateľná skutočnosť nášho života**. Zakusujeme to denno-denne, a to veľmi bolestne. **Aj cirkvi sú rozdelené, a to, žiaľ, pre známe okolnosti aj cirkev na Slovensku. Aj ľudia v rodine sú rozdelení, aj ľudia oddaní Bohu sú rozdelení, aj napriek oddaniu Tela na kríži a vyliatiu Krvi, napriek zoslaniu Ducha Svätého, napriek jestvovaniu**

toľkých pokrstených ľudí, ktorí prijímajú Najsvätejšiu sviatosť, i pobirmovaných mocou Ducha Svätého. **Babylonská veža, pri ktorej sú pomätené ľudské jazyky, je ďalej uprostred nás**. A tu niekde vstupuje do tejto skutočnosti pohľad na Máriu nanebovzatú a korunovanú!

Mária Nanebovzatá a korunovaná

Pri nej si iste kladieme otázku, kto je? Prečo také privilegia a vyznačenia? Kladiem si ju preto, aby som zistil na jej živote, kto som ja. Preto v súvislosti s **Máriou kladiem otázku, aká je hodnota ženy**, aby som pochopil v spojení s Kristom hodnotu človeka. Veľmi často sa pýtam, z čoho vychádza hodnota ženy. A zároveň veľmi často sa pýtam, kto znevažuje hodnotu ženy. Viete mi dať spoľahlivú odpoveď? Keď sa pozriem okolo seba, vidím ženu, ktorú mi predstavujú médiá ako predmet spotreby. Denno-denne ma o tom presvedčujú noviny, časopisy, televízia, ktorá mi servíruje nahú ženu v rôznych polohách, vždy majúcu zmysel iba pre sex, akoby on bol jediným, čo žena má a čo ju robí vzácnym a úžasným tvorom. Denno-denne je jej hodnota devalvovaná. Preto vždy vítam príležitosť, keď môžem hovoriť o žene ako o obraze inej ženy, ktorej krása a hodnota vychádza z jej odovzdanosti sa svojmu Stvoriteľovi; o žene, ktorá sa stala vernou nasledovníčkou svojho Syna, ktorý svojou náukou a činmi spôsobil prevrat v medziľudských vzťahoch; vítam príležitosť, keď môžem upriamiť pozornosť na ženu, ktorá je matkou, dobrou matkou, ktorá má napriek materskej láske aj zmysel pre Božie veci a vie povedať odhodlane: *Hľa, služobnica Pána, nech sa mi stane podľa tvojho slova*; vítam príležitosť, keď môžem vidieť ženu, ktorá napriek svojej veľkosti vie ísť a pomáhať, ktorá vie vnášať radosť do života iných a pritom osláviť Boha za jeho dobrodenia. Jestvuje však takáto žena? Je vôbec možné mať ešte pred sebou takúto ženu? A odpoveď je veľmi jednoduchá: Je. Je to Mária, Ježišova matka, žena, ktorú človek dostal od Krista pod krížom za svoju matku.

Často sa nám katolíkom vytyka, že vraj v mariánskej úcte preháname a na druhej strane vraj Cirkev podceňuje ženu, že ju zaznáva, že je nepriateľka žien. Kto však vie správne logicky hodnotiť úctu Cirkvi k Márii tak z tejto úcty vycí-

ti, že je to práve Cirkev, ktorá žene hodnotu neberie, hodnotu ženy nedegraduje, ale naopak, že hodnotu ženy neustále dvíha. Dvíha ju práve cez upriamovanie pohľadu na tú, ktorá nám pripomína, že **služba Bohu a človeku je sama osebe hodnotou, ktorá človeka dvíha k nedozernej veľkosti**. Mariánska úcta vedie k správnejmu hodnoteniu ženy a jej veľkosti v spoločnosti. Ženy, ktorá je **plná milosti a je vzorom pre všetkých**. Preto sa nečudujeme, že za ňou na Levočskú horu vystupujú státisíce mužov a žien, lebo v nej vidia vzor a krásu Božieho stvorenia. Práve títo pútnici vo mne vzbudzujú radosť z toho, že je veľa tých, ktorí chcú aj dnes vidieť ženu inak, ako nám ju predstavuje tlač, zvlášť tá bulvárna alebo televízna, ženu ako predmet, spotrebný predmet. Som rád, že pútnici cez úctu k Božej Matke dvíhajú úctu a opravdivú hodnotu ženy žijúcej medzi nami. **Adam v raji jasne povedal kto je žena, ktorú k nemu priviedol Boh** (Gn 1, 23 – 24), a tak vlastne pochopenie veľkosti a vyznačenia Márie mi pomáha pochopiť, kto som ja – človek.

Som človek

Človek, ktorý si uvedomuje skutočnosť služby pre iných mi pri pohľade na Máriu nanebovzatú a korunovanú pomáha uvedomiť si, kto som – **som človek, ktorý ma svoju hodnotu a hodnotu vo svete i pred Bohom a ľuďmi. Že je to práve moja účasť, aktívna účasť na Eucharistii, čo mi dáva perspektívu trvalého spoločenstva s oslávenou a korunovanou ženou Máriou v sláve trojedineho Boha**. Mária oslávenie nevyťažila z privilegia Matky Božieho Syna, ale zo svojho života plne oddaného Bohu cez raz a navždy mu vyslovené a nikdy nestiahnuté „áno“. To „áno“, ktoré ju navždy postavilo do úlohy slúžiacej žene a to nielen Kristovi, ale všetkým jeho bratom a sestram.

Prejavila to v Káne všimajúc si núdzu svadobčanov, čím dokázala, že sa stala naozaj vnímavou učeníčkou svojho vlastného Syna, ktorého jediným poslaním bolo slúžiť. Ak teda dnes vidíme pred sebou veľké znamenie – **Ženu odetú slnkou, pod nohami s mesiacom a na jej hlave s vencou z dvanástich hviezd**, potom je načase, aby sme začali žiť svoj život – život lásky a bratskej služby. V nás musí byť túžba po dokonalosti človeka a naplnenie tejto túžby spočíva iba v tom, že budeme naplno ľuďmi. Táto túžba, založená nie na pýche, ale na túžbe vrátiť sa k Bohu životom a skutkom je totiž jediným predpokladom, aby v dejinách ľudstva neostalo iba jediné znamenie oslávenej ženy, ale aby sa každý z nás stal znamením pre svet a bolo nás toľko ako hviezd na nebi. Byť znamením pre ľudí skrze život založený na láske k Bohu, tak ako aj život Mária, tohto jedinečného znamenia pre ľudstvo po všetky časy.

Daniel Dian

NEDEĽA A SVÄTÁ OMŠA

Článok pod týmto titulkom uverejnil časopis Svätlo v tohtoročnom čísle z 19. júla (29/2015). Vstupujeme do druhej polovice obdobia prázdnin a letných dovolení a počas nich akosi často zabúdame aj na naše povinnosti, ktoré máme ako veriaci Katolíckej cirkvi. V tejto súvislosti mi napadla myšlienka, ktorej autora neviem identifikovať, ale je nanajvýš aktuálna: „Boh nemá dovolenku“ a práve článok autora Andreasa Hirscha FSSP, ktorý v preklade ponúkame našim čitateľom, by nám mal pripomenúť význam nedele a dôvody jej slávenia.

Kresťanský teológ a mučeník prvotnej Cirkvi sv. Justín ako prvý v jednom liste židovi Tryfónovi (pozri Blumentál z júla tohto roku – pozn. red.) okolo r. 150 spomína slovo *nedeľa*. V tento prvý deň týždňa stvoril Boh svet, Kristus vstal z mŕtvych a kresťania sa zhromažďujú na bohoslužbu. Predtým, ako sa slovo *nedeľa* (Sonntag) udomácnilo najmä u Germánov, podľa Pisma sa používalo slovo *prvý deň týždňa, ôsmy deň* alebo *Deň Pána*. Vo všetkých štyroch evanjeliách môžeme čítať o zmŕtvychvstani Ježiša Krista v *prvý deň po sobote; na úsvite prvého dňa v týždni, prišla Mária Magdaléna a iná Mária pozrieť hrob* (Mt 28, 1; Mk 16, 2; Lk 24,2; Jn 20, 1). Skutky apoštolov pre slávenie svätej omše v prvý deň týždňa používajú pojem *lámanie chleba* (Sk 20, 7 – 11). Aj svätý Pavol píše o zhromaždení svätých (pokrstených kresťanov) na bohoslužbu v prvý deň týždňa (1 Kor 16, 2n) Ján v evanjeliu podáva správu o tom, že Ježiš ako zmŕtvychvstalý o osem dní prišiel k apoštolom do večeradla (Jn 20, 26). Zjavenie svätého Jána popisuje jeho vzrútenie ducha v deň Pána (Zj 1, 10).

Prečo prvý deň týždňa

Sväté písmo nám podáva správu o Ježišom zmŕtvychvstani v **prvý deň týždňa**. Preto sa tento deň nazýva *Dňom Pána*. Bohoslužby toho dňa sa tak ako dnes skladali z bohoslužby slova, teda z čítania zo Svätého písma, z kázne, spevu žalmov a z bohoslužby obety. Tú prvú časť svätej omše prevzali kresťania od židov, ktorí sa zhromažďovali vždy v sobotu. Aj Ježiš sa v sobotu pravidelne zúčastňoval na bohoslužbách, na čítaní z Pisma a sám kázal (Lk 4, 16 – 22).

Druhá časť svätej omše je odvodená od Poslednej večere (Mt 26, 26 – 28; Mk 14 22– 24; Lk 22, 19 – 20, 1 Kor 11, 23 – 25) a od obety Ježiša Krista na kríži (Mt 27, 45 – 50; Mk 15, 33 – 37; Lk 23, 44 – 46; Jn 19, 25 – 30). Na rozdiel od židov sa kresťania z úcty k Ježišomvu vzkrieseniu zhromažďovali v prvý, nie siedmy deň týždňa. V Barnabášovom liste napísanom približne medzi rokmi 98 a 110 sa kladie dôraz na túto skutočnosť: **Kvôli zmŕtvychvstaniu Ježiša Krista v prvý deň týždňa sa z Božej vôle presúva slávenie „sabat“ na nedeľu**. Boh spásosnými udalosťami pri Poslednej večeri a Ježišovou smrťou na kríži ustanovuje novú zmluvu, ktorú potvrdzuje vzkriesením Ježiša Krista.

Prichádzajme teda v tento deň na svätú omšu. Svätá omša je tajomstvom, spriatomením Kristovej obety podľa jeho vlastných slov: *Toto je moje telo, ktoré sa obetuje za vás; toto robte na moju pamiatku* (Lk 22, 19). To prikázal Ježiš apoštolom pri Poslednej večeri. Apoštoli toto poverenie a poslanie zasa preniesli svätením na biskupov a kňazov, aby sa tak mohla Ježišova obeta sprítomňovať *od východu až po západ*. Účasť veriacich na nedeľnej bohoslužbe nám pripomína autor Listu Židom (žid – príslušník židovskej obce veriaci žid, Žid príslušník národa – pozn. red.) veľmi dôraznými slovami: *Neopúšťajte naše zhromaždenia, ako to majú niektorí vo zvyku, ale sa pozvudzujte, a to tým viac, čím viac badáte, že sa blíži ten deň. Lebo ak dobrovoľne hrešíme po prijatí pravdy, potom už niet obety za hriechy, ale iba hrozné očakávanie súdu a žiara ohňa, ktorý strávi protivníkov... uvážte, o čo hroznejší trest si zaslúži ten, kto šliape po Božom Synovi, znevažuje krv zmluvy, v ktorej bol posvätený a tupí Ducha milosti?* (Hebr. 10, 25 – 29) **Nepohrdajte teda vo svätej omši preliatou krvou zmluvy Ježiša Krista svojou neprítomnosťou, ale každú nedeľu sa zúčastňujte na svätej omši s láskou a vďakou**. Nechajte sa očistiť od svojich hriechov krvou Ježiša Krista preliatou na kríži vo svätej spovedi, ako to urobil kajúci lotor na kríži. (porov. Lk 23, 39 – 43).

Nie povinnosť, ale radosť stretnutia

Pozerajme sa na účasť na nedeľnej svätej omši ako na **vnútornú povinnosť** tak ako prví kresťania. Kristus sám je pri premenení na svätej omši prítomný svojím telom a krvou vo svojom božstve aj človečenstve skrytý v podobe chleba a vína. Vlastnosti chleba a vína ostávajú zachované, preto vonkajšími zmyslami nepostrehneme nič, ale podľa Ježišových slov vieme, že: *Toto je moje telo, toto je moja krv* (Mk 14, 22.24) je skutočne prítomný. Pri tejto najväčšej udalosti na svete nechceme v nedeľu chýbať! (ani počas dovolenky či prázdnin – pozn. red.).

Čo všetko neurobíme pre svoje zdravie! **Urobme niečo aj pre svoju dušu!** Veď nám musí naozaj ísť predovšetkým o Božie kráľovstvo a jeho spravodlivosť, a všetko ostatné sa nám pridá (porov. Mt 6, 33).

Vezmime si ako príklad prvých kresťanov. Je veľa starých svedectiev, ktorí hovoria o slávení svätej omše v deň Pána

na (v nedeľu). Čítajme o tom v Didaché. Toto dielo, ktoré vzniklo okolo roku 100, by sme mohli pokladať za najstarší katechizmus.

Aj svätý pápež a mučeník Ignác z Antiochie († 110) v listoch Efezanom pripomína, aby chodili na svätú omšu. Ak tak nerobia, sú pyšní a odsudzujú sami seba. **Vo svätej omši totiž na zemi najviac oslavujeme Boha**, veď sa tam sprítomňuje obeta kríža, ktorú priniesol jeho jednorodený Syn Ježiš Kristus z nekonečnej poslušnej lásky.

Prví kresťania aj v priebehu krutého prenasledovania za cisára Diokleciána (v r. 304) navzdory hrozbám smrti sa nedali odstrašiť od účasti na nedeľnej svätej omši. Uvádza sa napríklad 49 kresťanov, ktorí v Kartágu podstúpili mučenícku smrť práve za zúčastňovania sa bohoslužieb.

Aj neskôr sa dozvedáme o podobných prípadoch odvážnych kresťanov. V Afrike prijali krst traja súrodenci vo veku 10 – 14 rokov, aby sa mohli zúčastniť na svätej omši, vydávali sa na päťdennú púť. Boli jedinými kresťanmi vo svojej dedine. Ich otec ich zato veľmi bil, no ostali verní Ježišovi. Iný príklad: trinásťročný chlapec, sirota, sa po skončení druhej svetovej vojny zriekol adopcie a dedičstva, čo mu ponúkali náhradní rodičia, ktorí sa o neho starali, ak by sa zriekol svojej viery... adopciu aj dedičstvo odmietol. Je veľa podobných prípadov z minulosti, ale aj veľa hrdinských svedectiev ešte detí, mladých i dospelých z nedávnej minulosti u nás... Nám dnes zatiaľ ešte nijaké sankcie za účasť na svätej omši nehrozia, iba že sa môžeme stať terčom posmechu a pohrdania za svoju vernosť Cirkvi, a predsa sa tak ľahko zriekame účasti na nedeľnej najsvätejšej obete.

Dovetok

Možno sa Vám, milí čitatelia, bude zdať pohľad autora týchto riadkov prísilný a možno až „pritiahnutý za vlasy“, no rozhodla som sa ponúknuť Vám preklad tohto článku, aby sme si uvedomili hodnotu svätej omše a to, čoho sa zriekame. Možno by tieto slová mali čítať tí, ktorým sa časopis do rúk ani nedostane. Skutočnosť, že na Slovensku je podľa štatistických údajov okolo 70 % katolíkov, hovorí o veľkej ľahostajnosti mnohých pokrstených k povinnostiam vyplývajúcim zo skutočností, že sme sa krsťom stali údmi Kristovho tela.

A na záver niečo povzbudzujúce: Bol piatok, **obyčajný piatok tohtoročného prázdninového mesiaca**. Nestihla som svätú omšu v „mojom“ chráme, a tak som zabúdila večer o siedmej „ku kapucinom“. Prvým prekvapením bolo množstvo mladých v kostole, takmer som si nenašla miesto v lavici, ale aj množstvo tých, čo čakali na spoveď (po celej dĺžke kostola). Radosť spev mladých sa rozlieval isto nielen v kostole, ale aj po jeho okolí. Množstvo

mladých ostalo v chráme aj po skončení svätej omše, a tí, čo vyšli, sa v druhej besede zhromaždili pred kostolom. Bola to náhoda? Asi nie. Zaujímavé bolo však to, že prázdniny boli v plnom prí-

de. U kapucínov v Bratislave teda Boh nemá prázdniny.

Daj, Bože, aby táto mladá generácia dôslednejšie svedčila o svojej viere ako súčasná stredná generácia tých, čo sa

hlásia k Cirkvi, a aby povinnosť nedeľnej svätej omše, ale aj slobodná účasť vo všedný deň boli radostným stretnutím sa so živým Ježišom.

Preložila a pripravila XD

MÁRIIN DOM

Každý rok 15. augusta slávime nanebovzatie Panny Márie. Ide o najstarší mariánsky sviatok. Tomuto tajomstvu je zasvätený aj náš blumentálsky kostol. Túto udalosť nám pripomínajú podľa tradície tri starobylé miesta. Dve z nich sa nachádzajú v Jeruzaleme – Bazilika usnutia (lat. dormitio) Panny Márie pri Pánovom večeradle na vrchu Sion a tzv. hrob Panny Márie na Olivovej hore pri potoku Cedron. Tretie miesto sa nachádza na území súčasného Turecka v blízkosti oblasti, kde sa rozprestieralo významné antické prímorské mesto Efez. Ako máme rozumieť tomu, že až tri miesta nám svedčia o usnutí a nanebovzatí Božej Matky?

Na základe súkromných vídení nemeckej stigmatizovanej augustiniánskej mnišky bl. Anny Kataríny Emmerichovej (1774 – 1824) Panna Mária žila po Pánovom nanebovstúpení tri roky na Sione, potom tri roky v Betánii a napokon deväť rokov pri Efeze, kam ju odviezol sv. Ján, apoštol a evanjelista. Na vrchu pri meste Efez dal postaviť pre Pannu Máriu skromný kamenný dom, ktorý je dodnes pútnickým miestom. Týmto i ďalším konaním sv. Jána verne zachovával Pánov odkaz, keď mu z kríža zanechal Pannu Máriu za matku (porov. Jn 19, 26 – 27)

V domčeku pri Efeze bývala Svätá Panna sama s mladšou spoločnicou. Viedli tichý a pokojný život v modlitbe. Občas ich prišiel navštíviť niektorý z apoštolov alebo učeníkov. Často k nim prichádzal aj sv. Ján, ktorý tam nebol trvalo, lebo bol na misijných cestách. Keď prišiel, v dome sa slávila svätá omša. Panna Mária prijímala z rúk apoštola Eucharistiu, presväťte telo a krv nášho Pána a jej milovaného syna.

Po treťom roku života pri Efeze pocítila Panna Mária veľkú túžbu uvidieť Jeruzalem. Odpovedali ju tam sv. Peter a Ján. Prišla tam práve v čase, keď sa konal prvý (apoštolský) koncil (okolo roku 50). Všetkých posilňovala svojimi radami. Potom sa vrátila do svojho domu pri Efeze. Rok a pol pred koncom svojho pozemského života sa Mária ešte raz vrátila do Jeruzalema. Ubytovala sa vo večeradle na vrchu Sion. Zoslab-

nutá a chorá upadla do takého bezvedomia, až sa apoštoli báli, že zomrie, preto dali pre ňu pripraviť hrobku na Olivovej hore podľa jej želania. Keď však bola hrobka hotová, Máriin stav sa natoľko zlepšil, že sa mohla vrátiť do svojho domu pri Efeze, v ktorom ešte prežila rok a pol. Postupne však slabla a blížil sa koniec jej pozemskej púte.

Prostredníctvom vídení a vnuknutí k Panne Márii postupne privolali apoštolov (okrem sv. Tomáša a sv. Pavla) z rôznych kútov sveta. Prišli aj niektorí z prvých diakonov. Zidení apoštoli každý deň slúžili v dome bohoslužbu. Po jej skončení sv. Peter podal Panne Márii sväté prijímanie a udelil jej sviatosť pomazania chorých. Keď Panna Mária naposledy vydýchla, apoštoli slávili pohrebnú svätú omšu. Potom pre ňu pripravili hrob v jaskyni blízko domčka pri Efeze. Tam uložili jej telo. Pri jej hrobke sa potom apoštoli modlili s miestnymi ženami.

Až na druhý deň po Máriinom pohrebe prišiel sv. Tomáš, apoštol. Bol veľmi nešťastný, keď zistil, že prišiel neskoro. Potom, ako sa umyl a najedol, chcel hneď vidieť miesto, kde uložili Máriino telo. Keď vošiel s ostatnými apoštolmi do hrobky, našli v nej iba pohrebné plachty bez Máriinho tela. Apoštoli sa rozpomenuli, ako pri návrate videli z diaľky nad Máriiným hrobom svetlo, ktoré zostúpilo a potom vystúpilo. Po týchto udalostiach sa apoštoli a učeníci opäť rozišli. V Máriinom domčeku zo-

stal iba sv. Ján (porov. Peter Mášik, *Tajomstvá zo života Panny Márie*, Viera do vrecka, 34, Don Bosco, Bratislava 2013, s. 25 – 30).

Súkromné vídenia bl. Anny Kataríny Emmerichovej vyjadrujú iba to, čo už celá Cirkev od počiatku po stáročia verila, vyznávala, slávila a uchovávala: Po skončení svojho pozemského putovania bola Panna Mária vzatá s telom i dušou do nebeskej slávy, kde ju Pán povýšil za Kráľovnú neba i zeme, aby sa za nás neprestajne prihovárala u Božieho Syna a mala tak zvláštnu účasť na jeho vzkriesení, nanebovstúpení a oslávení (porov. *KKC*, b. 966). Túto pravdu našej viery slávnostne vyhlásil pápež Pius XII. za dogmu 1. novembra 1950.

Udalosť nanebovzatia Panny Márie nás pozýva, aby sme *urobili zo svojho srdca a života Máriin dom*, v ktorom prebýva Božia milosť. Preto máme žiť tu na zemi podľa vzoru Panny Márie. K tomu je potrebné, aby sme nasledovali príklad sv. Jána, ktorý si Máriu „vzal k sebe“ (Jn 19, 27). Tieto evanjeliové slová znamenajú, že sv. Ján *príjal Božiu Matku do najnútornejších súvislostí svojho života*, ako vysvetľuje Benedikt XVI. v druhej časti trilógie *Ježiš Nazaretský* (porov. Dobrá kniha, Trnava 2011, s. 216). Takýto životný štýl nám dáva nádej, že nás Pán Ježiš, spravodlivý a milosrdný Sudca, uzná raz za hodných nebeskej blaženosti po skončení našej pozemskej púte.

ThDr. Michal Vivoda

ZMYSEL UTRPENIA

V januári tohto roku na návšteve Filipín dostal pápež František otázku od asi desaťročného dievčatka, ktoré sa s plačom v hlase pýtalo: „Prečo Boh dopúšťa utrpenie?“ Svätý Otec smutne povedal: „Na toto nemám odpoveď“.

Prečo je utrpenie a bolesť na svete? Kto rozrieši toto záhadné prečo? Ani veda, ani filozofia, ani priateľ, ani ľudské srdce nedokáže dať odpoveď. Pokúsím sa rozobrať túto otázku, ako ju vo svojej knihe *Kresťanstvo a budúcnosť* v kapitole *O bolesti* predkladá Mons. Emil Bougaud, *lavalský biskup*, francúzsky spisovateľ a vedec (1823 – 1888).

Boh nestvoril bolesť a utrpenie práve tak, ako nestvoril smrť. Obe tieto nešťastné dcéry hriechu, škaredé ako sám hriech, zrodili sa jedného dňa, aby naučili človeka, že nesmie beztretno prestupovať odveký mravný poriadok, aby ho priviedli späť k tomuto poriadku. Ako veľkí umelci často dokážu zo zrúcanín vybudovať veľkolepé chrámy, tak ucho-

pila večná láska bolesť, keď sa prvýkrát na svete zjavila, aby z nej urobila prostriedok nápravy. Z toho sa dá usúdiť, že bolesť je dielo Božej múdrosti. Bolesť prinúti človeka k pokániu a ak sa podrobí Božej vôli, toto dobrovoľne prijaté utrpenie ho obrodí a vykúpi. Ó, bolesť, až ty tvoríš človeka, hovorí básnik a iný dodáva *len veľká bolesť spraví ťa veľkým!* A naozaj, nebolo a nebude na tejto smutnej zemi jediné dielo naozaj veľké, nebolo a nebude jediná veľká duša, aby bola bez bolesti. Lebo k tomu, aby

sa človek stal veľkým, nestačia ani nania, ani sláva, ani cnosť, ani peniaze, k tomu je vždy potrebná – bolesť. Nikdy nespieva duša krajšie ako v bolesti – spomeňme si na rozprávku o slávikovi a ruži. Čím hlbšie sa trň ruže vnáral do slávikovho srdca, tým sladšie spieval. Ako krešeme do kameňa, aby z neho vyšľahla iskra, tak musí bolesť kresťať do duše, aby z nej vyšlo svetlo, veľkosť, hrdinstvo, oddanosť a tisíc iných skrytých pokladov. *Ani neviete*, napísal sv. František Saleský, čo nám anjeli závidia, jedine to, že môžeme pre Boha trpieť a oni nemôžu! Lebo čo iné môžu priniesť ako obeť Bohu? Modlitby, pocty, chvály? To môžeme aj my a ešte viac, bolesť a utrpenie, ak ich radi na seba vezmeme a s láskou ich znášame. Až čas skúšky a trpezlivo znášané bolesti vedia dať srdcu krásu a duchu pravú ušľachtilosť. Najľubozvučnejšie sa struny rozozvučia, keď sú navlhčené slzami. Bolesť a duševné útrapy, úzkosti srdca, choroby, utrpenie a zármutok valia sa bez konca celým životom. A človek sa čuduje a pýta sa: prečo? Prečo šťastie hneď vädne a utrpenie nemá nikdy konca? Prečo? Aby nás zušľachtilo, aby nás obrúsilo a jemným pôsobením svojho ostria dokonale vyhladilo. *Oh, čakajte, vy hrdé duše, ktoré ste preplnené svojím ja, len čakajte, bolesť príde a donúti vás k láske!*

Bolesť je to, čo učí hĺbke života, triezevej, vyrovnanej línie života, vtáciemu pohľadu na všetko to hemženie na tejto zemi, na všetku márnivosť. Na všetky ilúzie a hlúposti ľudského červíka, odbojníka proti Bohu, až kým ho neprišliapne tvrdá noha bolesti. Bolesť a smrť je tá moc, ktorá konečne odtrhne človeka od všetkých pozemských vecí, ktorá zničí všetky túžby, roztrhá všetky klamstvá, zničí každý hriech. Ukončí čas a začne večnosť a strhne konečne závoj, ktorý nám zakrýva Boha.

Istý kňaz, ktorý bol vo väzení pre Krista, hovoril, že pravé nasledovanie a učeníctvo pocítil až vtedy, keď bol s ľudskou silou na dne, zbavený slobody, pohybu, dôstojnosti, titulov, vecí... a zostal mu iba Boh. Povedal si: „Všetko vsadím na Boha“, a v tejto dôvere žil a prežil.

Každému z nás Boh neustále v živote vytvára predpoklady a ponúka šance, aby sme sa týmto smerom oslobodzovali a zdokonaľovali. Nemusi to byť iba väzenie, ale napríklad s pribúdajúcimi rokmi začne človek strácať mnohé danosti či chce, alebo nechce. Začnú mu ochabovať telesné aj duševné sily, ubúdajú priatelia, mnohým ľudom sa stane ľahostajným, opustí zamestnanie a priestor jeho života sa neustále zužuje. Všetky istoty vyblednú a stratia na význame. Tu nejde o bezútešnú starobu, ale o to, aby sme túto príležitosť využili na dosiahnutie jedinej, pravej a nádhernej útechy, ktorou je Boh, na ktorého vsadíme.

Daj, Bože, aby sme sa radi vydali na

túto cestu, hoci ochotní strácať, ale na druhej strane všetko nájst v tebe.

Táňa Hrašková

Jeden z apoštolov

Dňa 24. augusta si Cirkev pripomína apoštola, o ktorom toho vieme azda najmenej – sv. Bartolomeja.

Bartolomej patrí medzi apoštolov, o ktorých nevieme takmer nič. Evanjeliá uvádzajú jeho meno v dvojakej podobe. Tri synoptické evanjeliá a Skutky apoštolov ho nazývajú Bartolomej, kým Jánoevo evanjelium hovorí o Natanaelovi. Natanael bolo zrejme jeho osobné meno, kým Bartolomej sa nazýval po otcovi. Bar-Talmaí (aramejský tvar) alebo Bar-Tholomai (grécka podoba) znamená jednoducho Talmajov alebo Tolomajov syn. Podobne sa aj apoštol Šimon Peter nazýval Simeon Bar-Jonas, to znamená Šimon, Jonášov syn.

Jánoevo evanjelium nám prezrádza, že Natanael-Bartolomej pochádzal z galilejského mestečka Kána (Jn 21, 2), ktoré ležalo západne od Genezaretského jazera na sever od Nazareta. Bol priateľom apoštola Filipa. Obaja ešte predtým, ako ich Ježiš povolal za apoštolov, patrili medzi tých, ktorí očakávali Mesiášov príchod. Preto len čo sa Filip zoznámil s Ježišom, vyhľadal Bartolomeja a povedal mu: *Našli sme toho, o ktorom píše Mojžiš v Zákone a aj proroci: Ježiša z Nazareta, Jozefovho syna* (Jn 1, 45n). Bartolomej nebol z tých, čo by tak ľahko uverili, a okrem toho nemal o Nazarete dobrú mienku. Preto sa opýtal: *Či môže z Nazareta pochádzať niečo dobré?* No Filip nástojil: *Pod' a uvidíš!* To už bolo preňho prijateľnejšie. Išiel sa teda sám presvedčiť, čo je na Filipových slovách pravdy. Keď prichádzal k Ježišovi, Ježiš ho privítal slovami: *Hľa, pravý Izraelita, v ktorom niet klamu!* Prekvapený Natanael sa spýtal: *Odkiaľ ma poznáš?* A Ježiš mu odpovedal: *Prv než ťa Filip zavolať, videl som ťa, keď si bol pod figovníkom.* Tieto slová boli dôkazom, že Ježiš vie viac ako obyčajný človek. Ohromený Natanael vyhlásil: *Rabbi, ty si Boží Syn! Ty si kráľ*

Izraela! Ježiš mu prisľúbil ešte väčšie dôkazy: *Pretože som ti povedal, že som ťa videl pod figovníkom, veríš? Ešte väčšie veci uvidíš!* A Natanael-Bartolomej bol spolu s ostatnými apoštolmi naozaj svedkom veľkých Ježišových slov i jeho veľkých skutkov až po zmŕtvychvstanie, nanebovstúpenie a zoslanie Ducha Svätého.

O Bartolomejovom apoštolskom účinkovaní nemáme spoľahlivé správy. Stará kresťanská tradícia kladie jeho misiónárske cesty na Stredný východ od Malej Ázie až po Indiu. Do Indie údajne priniesol prvotné evanjelium sv. Matúša v aramejčine. Všetky najstaršie životopisy hovoria o mučeníckej smrti apoštola Bartolomeja, a to v Arménsku. Líšia sa však v opise smrti. Niektoré hovoria o ukrižovaní, iné o sťatí. Najčastejšie sa však spomína, že Bartolomej zomrel, keď mu za živa stiahli kožu z tela. Preto sa obyčajne vyobrazuje s veľkým nožom ako nástrojom svojho mučenia.

Podľa starých cirkevných autorov telesné pozostatky sv. Bartolomeja, alebo aspoň ich veľkú časť, preniesli v 5. storočí z Arménska do Mezopotámie, prípadne do Frýgie v Malej Ázii. Na konci 6. storočia sa objavili na Liparských ostrovoch pri Sicílii a v 9. storočí v juhoitalianskom meste Benevente. Odtiaľ ich dal nemecký cisár Otto III. preniesť do kostola, ktorý dal postaviť na apoštolovu počesť na Tiberskom ostrove v Ríme. Sú však pochybnosti o tom, či Beneventania dali cisárovi pravé ostatky a či si ich nenechali pre svoj kostol zasvätený svätému apoštolovi.

Podľa: Rajmund Ondruš: Blízki Bohu i ľudom. Tatran Bratislava 1991

(Dokončenie zo s. 1)

nú novostavbu kláštora a krátko nato mala byť klauzúra riadne zavedená, využil som túto príležitosť sestričky navštíviť, kým ešte neboli prísne pravidlá plne funkčné, aby som sa s nimi porozprával. Bol som prekvapený prísnosťou tejto rehole. Jedna zo sestier, ktorá žila v klauzúre vyše päťdesiat rokov, len asi trikrát opustila múry kláštora. Mäsiť pokrmm požívajú iba zriedkavo. Často majú prísne pôsty, väčšinu času prežívajú v úplnej mlčanlivosti, v modlitbe a práci. S návštevou (aj v prípade rodičov) môžu komunikovať len cez malé okienko. S výnimkou zimných mesiacov, kedy nosia sandále, chodia bosé. Ak by ste čakali, že máte do činenia so skrachovaným existenciami, mýlili by ste sa. Neboli to nijaké pochmúrne a zatrpknuté staré dievky. Viaceré z nich mali aj akademické vzdelanie, vo svojej svetskej kariére aj veľmi úspešné, a predsa cítili v živote iné volanie. A čo chcem zvlášť zdôrazniť vzhľadom na americké pomery, kde mnohé rehoľníčky nosia len civilný odev, ony nosili rehoľný habit, dokonca taký, v ktorom by ste si ich takmer pomýlili so sv. Teréziou Avilskou.

Tu musím spomenúť jednu zaujímavú historku. V medziobdobí, kým sa kláštor staval, a bolo treba často mnohé veci prie-

bežne vybavovať, jedna z týchto sestričiek sa zastavila v drogérii neďaleko ich mestiečka. Zrazu jeden pán prišiel k nej a celý udivený sa pýtal: „Sestra, odkiaľ ste? Ja som takto oblečenú sestričku nevidel už niekoľko desaťročí. Naposledy vtedy, keď nás ešte rehoľnícky učili na základnej škole.“ Keď mu sestrička vysvetlila, že založili komunitu v Minooke, kde už čoskoro bude stáť nový kláštor, on sa o chvíľku k nej vrátil a spýtal sa na presné meno a adresu rehole. Vybral z kufrička šekovú knižku a vzápätí vypísal osobný šek na 5 000 dolárov s tým, aby ho odovzdala matke predstavenej. Tu v našich končinách nám možno nie je celý kontext dostatočne jasný, ale v tej krajine, ktorá bola ako jedna z prvých silne orientovaná na konzumný a hedonistický štýl života, kde sa mnohé sestry zriekli rehoľného odevu (viem, že ten ešte rehoľníka nerobí, a mnohí sú skvelí rehoľníci alebo rehoľníčky aj bez neho), no naráz to bolo aj zrieknutie sa rehoľného spôsobu života. Tam, kde boli kedysi plné konventy sestier, už mnohé zivali prázdnotou. Niektoré sestry sa nechali uniesť vlnou feminizmu, no ducha zakladateľov nedbali, spoločný život a rehoľná disciplína ich nelákali (načo potom do rehole vstupovali?), ale radšej snivali o tom, aké sú v Cirkvi nedocenené, lebo „konzervatívny“ pápež (vtedy Ján Pavol II.) nechce dovoliť vysviacky žien.

Vidím v tom určitú analógiu, ako keby kňaz snival o tom, kedy sa konečne zruší povinný celibát, aký by bol z neho užasný manžel a dobrý otecko, a pritom starostlivosť o duchovnú rodinu – farnosť by mal „na háku“. Niektoré z tých „moderných“ sestier mi aj vyslovene povedali, že ony tiež chcú mať v Cirkvi tú istú moc ako muži. Nuž, ak sa niekto díva na určité miesto v Cirkvi cez prizmu nadobudnutia moci, už si viem predstaviť, aké „požehnanie“ z toho vzide, bez ohľadu na to, či ide o mužov alebo o ženy. Napokon, tie liberálne sestry beztak trochu „zaspali“ dobu, lebo ako je zrejmé z rozhovoru vtedajšieho kardinála Josepha Ratzingera s Petrom Seewaldom (*Křestanství na přelomu tisíciletí*), jedna z popredných katolíckych feministiek Elisabeth Schüsser-Fiorenza deklarovala, že svätenie žien už nepatrí k ich požiadavkám, nakoľko „ordination is subordination“ – svätenie je podriadením sa v službe Cirkvi v duchu poslušnosti, a to nezodpovedá ich konceptu oslobodenia žien. Budúci pápež v spomínanej kapitole konštatuje, že „súčasný človek by nerád prišiel o náboženstvo. Ale náboženstvo môže u neho len existovať, nesmie klásť na neho žiadne nároky. Tajomstvo v náboženstve by akceptoval, ale chce si ušetriť námahu viery.“ O to viac obdivujem ako kňaz určitý druh námahy zo strany žien – Bohu zasvätených osôb, ktoré dokážu rozlišovať medzi zrovnoprávnením a rovnakosťou. Svoje miesto v Cirkvi vidia aj bez toho, aby boli ordinované za kňazov, ba svojou mierou obetavej lásky nás kňazov často ďaleko predčia.

Sv. Ján Pavol II. v apoštolskom liste *Mulieris dignitatem* (*O dôstojnosti a povolani ženy*) pripomenul, že „každé povolanie má hlboký osobný a prorocký rozmer. V takto chápanom ľudskom povolaní nadobúda nový rozmer aj to, čo je osobitne ženské, a to je rozmer „veľkých Božích skutkov“

(porov. Sk 2, 11), ktorých žena je živým subjektom a nezastupiteľným svedkom.“ Možno aj z tohto dôvodu sv. Ján Pavol II. v exhortácii *Vita consecrata* (*O zasvätenom živote a jeho poslaní v Cirkvi a vo svete*) vyzdvihol práve ženu – Pannu Máriu ako „vznešený príklad dokonalého zasvätenia, ktoré sa vyjadruje plnou príslušnosťou Bohu a úplným odovzdaním sa mu“. A ďalej dodáva, prečo si zasvätený život berie príklad z osoby Márie, panenskej nevesty: „Z tejto panenskej lásky vyplýva mimoriadna plodnosť, ktorá napomáha zrodenie a rozvoj Božieho života v ľudských srdciach.“ Krásne, priam poeticky túto skutočnosť a poslanie Kristovej nevesty vyjadrila sv. Klára v liste adresovanom sv. Anežke Českej. Keď hovorila o nebeskom Jeruzaleme ako odlesku večnej slávy, pripomenula svojej duchovnej dcére: „Denne sa dívaj do tohto zrkadla, kráľovná, nevesta Ježiša Krista, a stále v ňom skúmaj svoju tvár, aby si sa celá zvnútra i navonok obliekla do pestrého rúcha, prikrášli sa kvetmi a oblekmi všetkých čností, ako sa patrí na dcéru a celkom čistou nevestu najvyššieho Kráľa. V tomto zrkadle sa skvie blahoslavená chudoba, svätá poníženosť a nevýslovná láska, ako to môžeš s Božou milosťou vidieť po celom zrkadle.“

Možno niektoré z týchto myšlienok sv. Jána Pavla II. alebo sv. Kláry majú v sebe čosi hlboko mystické a eschatologické. Ak dovolíte, rád by som to trochu „nadľahčil“, no nie v snahe zredukovať, ale skôr lepšie pochopiť, čo znamená výraz „Kristova nevesta“. Pred pár rokmi som bol na oslave istej životnej udalosti kňaza, ktorý bol už zrelý päťdesiatnik. Boli tam aj viacerí jeho spolužiaci kňazi, vrátane jedného z najznámejších slovenských hierarchov. Keď spomínal na seminárske časy, prišiel so zaujímavým „coming-outom“. Priznal sa pred spolužiakom arcibiskupom aj ostatnými, že on a ďalší spolužiak (ktorý bol na tej slávnosti tiež prítomný) veľmi ochotne vykonávali službu mliekarov v seminári (ostatní sa jej vyhýbali, lebo to znamenalo vstať už pred piatou), lebo sa im páčila jedna mladá sestrička, ktorá tiež mala v kuchyni službu. A ten kňaz na vysvetlenie, aby nevzbudil pohoršenie, dodal: „Ale tá sestrička bola priam neskutočne tak krásna, že jej tvár bola ako tvár anjela aj Panny Márie v jednom.“

Aj náš blumentálsky chrám zdobí podoba bielej jednej krásnej rehoľníčky – bl. sestry Zdenky. Tí, ktorí si ju pamätali aj z návštev a modlitieb v našom kostole, potvrdzujú, že ten portrét ani trochu nezveličuje jej vonkajšiu príťažlivosť. To, čo teraz na záver vyslovím, bude možno môj totálne jednostranný a subjektívny názor, alebo možno niečo, čím veľmi dobre trafim klinček po hlavičke. Vyjadrím sa aj ako kňaz a zároveň ako muž. Všimnite si a porovnajte dve kategórie žien: na jednej strane zúrivé feministky, alebo osoby žijúce v lesbických vzťahoch, či poniektoré ženy z oblasti šoubiznisu. U niektorých, aj keď paradoxne začali s bojom za práva žien, ich ženskosť akoby sa z nich vytratila. Ich pohľad a črty tváre neraz prezrádzajú čosi napäté, zatvrdnuté a neprirodzené. A niektoré, aj keď si chceli zachovať ženský pôvab ani plastická chirurgia, ani kilá mejkapu, ani kozmetické triky nedokázali zakryť zodratosť, zošuverenosť a možno v niekto-

rých prípadoch aj zhumplovanosť ľudského ducha. Na druhej strane rehoľné sestry aj keď majú rokmi zvráskavenú tvár, poznačenú starobou (len si spomeňme na Matku Terezu z Kalkaty!), a predsa ich pohľad a vzhľad v nás zanecháva pocit večnej mladosti.

Vo svojich doterajších úvodníkov venovaných téme zasväteného života, som vyzdvihol mnohých veľkých mužov Cirkvi. Nech je tento augustový príspevok vyjadrením vďaky za rehoľné sestry a ich pokorný, ale možno o to krajší a vzácnejší vklad pre Cirkev a ľudstvo.

Vďaka Vám, ctihodné sestry za Vaše svedectvo, aj za Vaš „habitus“ – rehoľné rúcho, ktoré ste nosili verejne aj v časoch protináboženského režimu, a ktoré nosíte na sebe aj v najhorúcejšom lete. Ale vďaka Vám aj za iný habitus – návyk v podobe čnosti oddane slúžiť Bohu, Cirkvi a každému človeku.

Milí Blumentálci, nech sú pre všetkých nás inšpiráciou takéto čisté duše Bohu zasvätených žien.

Branislav Čaniga, váš farár

Farská knižnica informuje

Žijeme vo veľmi zvláštnych časoch, plných extrémov. Na jednej strane bezhraničný luxus, vyhadzujeme potraviny a na druhej strane hladové doliny, chudobné osady, utečenci... Niekde je problém. Všetci to tak cítime. Cítil to tak aj autor knihy, ktorá pribudla v tomto letnom čase na poličku našej farskej knižnice. Autorom je americký jezuita, kňaz **Gregory Boyle: Tetovanie na srdci (Porta Libri, Bratislava 2014, 223 s.)**

Po ukončení teologických štúdií, po získaní kňazského svätenia a prvých skúsenostiach v pastorácii ho predstavení poslali do okrajovej štvrti Los Angeles, ktorá bola a je známa vysokou kriminalitou plynúcou z boja pohlivných gangov. Každý z mladých niekam patril, niekoho nie dobrého poslúchal, niekomu a niečomu nie dobrému daroval to najlepšie zo svojho života – čas, slobodu, energiu, talenty, nádeje a sny.

Príslušnosť ku gangu bola veľmi vážna vec. Okrem viditeľných tetovaní na rôznych častiach tela sľubovali ich členovia vernosť gangu a boj za jeho ochranu aj za cenu smrti. Život v týchto predmestiach bol veľmi ťažký, nebola práca, nebola nádej na zmenu, bola len masa beznádejných ľudí, ktorí žili jediným platnými zákonmi na tom území, a to boli zákony gangu. Zabiješ ty alebo zabijú teba. Osamelé matky sa zúfalo a srdcervúco modlievali nad rozstrieľanými manželmi a synmi.

Do tohto prostredia poslali mladého jezuitu. Vôbec nebol naivný, ale cítil, že týchto ľudí má Boh mimoriadne rád, že mu na nich záleží a že on ako kňaz je k nim poslaný najmä preto, aby ich rovnako miloval. Jeho pastorácia sa začala budovaním možností nájst im prácu,

(Dokončenie na s. 8)

ÚRADNÉ HODINY NA FARSKOM ÚRADE

doobeda Po – Pi: 9,00 – 11,00 h; poobede Po – Št: 14,30 – 16,30 h; telefón (kancelária): 55 56 23 19, 0904 555 566; zaopatrovací mobil: 0948 313 363 (služi výlučne na zaopatrovanie chorých).

SVÄTÉ OMŠE

Aktuálny omšový poriadok a spovedanie pozri v rubrike **OZNAMUJEME**.

• **neďeľa a sviatky:** 6,00; 7,30; 9,00; 10,30; 12,00 (ak sviatok pripadá na sobotu, sv. omša o 12,00 h nie je); 16,30; 18,00 (maď.); 19,00 h; • **pracovný deň:** 5,45; 6,30; 16,30; • **v sobotu:** 6,30; 18,00 h; • **sviatok v pracovný deň:** podľa oznamov; • **deň pracovného pokoja, ktorý nie je cirkevne prikázaný sviatok:** podľa oznamov.

Počas školského roka:

sv. omša pre mládež utorok – 18,00 (spieva zbor Běčkari)

sv. omša pre birmovancov piatok – 18,00 (spieva mládežnícky zbor)

sv. omša pre deti neďeľa – 10,30 (spieva mládežnícky zbor)

VYSLUHOVANIE SVIATOSTI ZMIERENIA

• vo **všedné dni** ráno pri sv. omši o 6,30 h, večer pri sv. omši o 16,30 h; • v **prvopiatkovom týždni** aj pri ranej sv. omši o 5,45 h (pondelok až piatok); vo štvrtok a piatok od 15,00 h; • v **sobotu** po skončení ranej sv. omše, ktorá začína o 6,30 h a večer pri sv. omši o 18,00 h; • v **neďeľu dopoludnia** pri sv. omšiach o 7,30; 9,00; 10,30; 12,00 h.

FATIMSKÁ SOBOTA

1. 8. po sv. omši, ktorá sa začína o 6,30 h, teda asi o 7,15 h, kedy sa chceme stretnúť pri modlitbe posvätného ruženca.

VEČERADLO S PANNOU MÁRIOU

v sobotu 15. 8. ráno po sv. omši, ktorá sa začína o 6,30 h.

ADORÁCIA

• v **stredú** po skončení sv. omše, ktorá začína o 6,30 h, s modlitbou sv. ruženca • vo **štvrtok** po skončení sv. omše, ktorá začína o 16,30 h; do 17,55 h.

KATECHÉZA

• **rodičov, ktorí žiadajú krst svojho dieťaťa**, každú stredu o 18,00 h. Účasť obidvoch rodičov je potrebná. Očakávame aj krstných rodičov. Nahlásiť krst dieťaťa a vyplniť krstný listok možno v ktorýkoľvek deň v úradných hodinách v kancelárii farského úradu. Potrebným dokladom je rodný list dieťaťa.

• **pred prijatím sviatosti manželstva** sa snúbenci stretnú dvakrát s kňazom, raz s psychológom a raz s lektormi prirodzeného plánovania rodičovstva. Stretnutia snúbencov sú v pondelky o 18,00 h – jednotlivé dátky nájdete na farskej webovej stránke. Je vhodné zachovať poradie stretnutí. Treba sa hlásiť aspoň tri mesiace pred plánovaným termínom sobáša.

• **príprava birmovancov** prebieha v skupinových stretnutiach vo všedné dni na fare. V pondelky, utorok a stredy o 18,00 h a v štvrtky a piatky o 17,00 h na fare. Zvlášť pre birmovancov je sv. omša v každý piatok o 18,00 h.

KNIŽNICA SVÄTEJ KATARÍNY - BLUMENTÁL

Farská knižnica nebude v auguste poskytovať čitateľom služby pracovníci budú čerpať dovolenku.

PORADŇA

• **pre prirodzené plánovanie rodičovstva** (Billingsova): St 17,00 – 19,00 h; potrebné je objednať sa na tel. č. 02/45 94 39 30;

• **sociálna:** Po 9,00 – 11,00 h;

• **právna:** v stredu 15,30 – 17,30 h, 1. a 3. štvrtok 9,00 – 11,00 h.

ŽENY ŽENÁM

sa od septembra budú schádzať každý druhý štvrtok v mesiaci.

ÚMYSEL APOŠTOLÁTU MODLITBY NA AUGUST

Všeobecný:

Aby sa všetci, čo pracujú ako dobrovoľníci ochotne venovali službe núdznym.

Evanjelizačný:

Aby sme sa zabúdajúc na seba stávali bližšími tým, ktorí sa nachádzajú na okraji ľudského i spoločenského záujmu.

Úmysel KBS:

Aby si kresťania na dovolenkách a na prázdninách nezabúdali plniť svoje kresťanské povinnosti.

VÝZNAMNÉ LITURGICKÉ DNI

4. 8. Sv. Jána Vianneyho, kňaza

6. 8. Premenenie Pána

15. 8. Nanebovzatie Panny Márie

22. 8. Panny Márie Kráľovnej

24. 8. Sv. Bartolomeja, apoštola

27. 8. Sv. Moniky

28. 8. Sv. Augustína, biskupa a učiteľa Cirkvi

29. 8. Mučenícka smrť sv. Jána krstiteľa

OZNAMUJEME

• **farská knižnica Svätej Kataríny je v auguste zatvorená.** Knižnica bude záujemcom k dispozícii v obvyklých hodinách opäť v septembri;

• **omšové úmysly na september** sa budú zapisovať v pondelok 3. augusta od 16,00 h v seminárnej miestnosti farského úradu na Vazovovej 8;

• **prikázaný sviatok Nanebovzatia Panny Márie – patrocínium.** Sväté omše v sobotu 15. augusta budú doobeda o 6,00; 7,30; 9,00 a 10,30 h a večer o 18,00 h. Na slávnosť Nanebovzatia Panny Márie oslávim aj patrocínium nášho kostola, keďže náš kostol je zasvätený Nanebovzatiu Panny Márie. Pri tejto príležitosti budeme mať možnosť získať úplné odpustky. Podmienky sú: svätá spoveď (môže byť vykonaná aj niekoľko dní pred týmto sviatkom), sväté prijímanie a modlitba na úmysel Svätého Otca. Navyše je potrebné v kostole sa ešte pomodliť Otče náš a Verím v Boha.

(Dokončenie zo s. 7)

prácu nie pre jeden gang, ale pre členov rôznych gangov, aby dokázali spolupracovať a vedľa seba žiť, aby nepriateľstvo jednotlivých gangov bolo zlomené práve na tom najjemnejšom mieste. Pomocou sponzorov postavili úžasnú pekárňu. Bol chlieb, bola práca, ale predovšetkým to bolo prelomenie prvých bariér srdca. Podmienky zamestnania boli jasné – priateľstvo k ostatným. Keď po čase pekárňu do tla vyhorela, postavili druhú, ešte väčšiu. Otvorili stredisko na likvidáciu tetovania, lebo mladí pochopili, že rôzne „tetovačky“ na tvári sú prekážkou nájdenia zamestnania v iných štvrtiach a mestách. Mali veľké krajčírskoe dielne, kde šili a vyšivali logá na tričká ako novú príslušnosť k spoločnému zamestnávateľovi.

Kniha je veľmi autentická, autor sa s nami delí o víťazstvá, ale aj o prehry, o svoje slzy a pot, o svoje strachy a bezsené noci, keď bojoval o jednotlivcov. Jeho zážitky sú mnohostranné. Z každej strany textu cítime jeho nasadenie v láske úplne bez rozdielu. Nerobí výnimky a v podstate nerobí veľké, nemožné veci. Jednoducho miluje v praxi, miluje každého bez rozdielu pleti, príslušnosti ku gangu. A aj keď často prehráva, príčasto pochováva svojich ľudí, neprepadáva pesimizmu a beznádeji, pokračuje neúnavne vo svojej misii.

A čo iné chceme pre nás? Nebyť slepí a hluchí k potrebám bližných...
Monika Šandorová

Blumentál, vydáva Rímskokatolícka cirkev, farnosť Bratislava Blumentál, Vazovova 8. **Zodpovedný redaktor:** Xénia Duchoňová. **Cenzor:** Branislav Čaniga. **Spolupracovníci:** Ján Sitár, Daniel Dian, Stanislav Čúzy. S povolením Arcibiskupského úradu v Trnave zo dňa 16. 12. 1997 č. 4264/97. Príspevky v rozsahu maximálne dve normostrany, návrhy a prípojenky k farskému časopisu môžete dať v zalepenej obálke do sakristie farského kostola alebo do farskej kancelárie pod zn. časopis Blumentál, resp. poslať na **mailovú adresu:** blumdux@centrum.sk. Redakcia si vyhradzuje právo úpravy príspevkov. Sadzba: Forma, s. r. o. Tlač: VEDA, Bratislava. **Internet:** www.blumental.sk.